

SŇATEČNOST

Z důvodu neexistence potřebných dat, konkrétně složení obyvatelstva podle věku a rodinného stavu v jednotlivých krajích (bilance obyvatel podle rodinného stavu se sestavují pouze pro celou Českou republiku) nelze pro kraje konstruovat tzv. tabulky sňatečnosti, které jsou nejdokonalejším metodickým nástrojem pro hodnocení intenzity sňatečnosti svobodných mužů a žen. **Ukazatel zde prezentovaný** (používá se díky snadné dostupnosti dat pro jeho výpočet při mezinárodním srovnání) udává totéž, co je výsledkem výpočtu tabulek sňatečnosti – podíl osob, které uzavřou alespoň jeden sňatek do věku 50 let a průměrný věk při prvním sňatku – **je však značně citlivý na změny ve vývoji sňatečnosti, zejména, když dochází k posouvání vstupu do manželství do pozdějšího věku.** A k této situaci v České republice v posledních zhruba patnácti letech právě dochází. Výše ukazatelů se tak od těch uvedených v první části publikace (populační vývoj v České republice) liší. Údaje z tabulek sňatečnosti jsou vyšší. Z uvedeného důvodu je **doporučeno nehodnotit samotnou výši intenzity sňatečnosti v daném regionu, ale hodnotit relativní regionální rozdíly**, např. ve vazbě na republikový průměr. „Problém“ hodnocení regionálních diferencí se navíc o něco zvětšuje tím, že odkládání uzavření manželství do vyššího věku neprobíhá v jednotlivých krajích shodně.

Obecně lze konstatovat, že územní rozdíly mezi jednotlivými kraji v úrovni sňatečnosti svobodných mužů i žen jsou malé, když u mužů jsou nepatrně vyšší. Zajímavé postavení zaujímá v současné době hlavní město Praha. Zatímco v minulosti zde byla podprůměrná intenzita sňatečnosti svobodných, v posledních letech se kraj vyznačuje naopak její nadprůměrnou úrovní – v případě mužů dokonce nejvyšší ze všech krajů. Ženy žijící v Praze byly v roce 2005 na čtvrtém místě (v roce 2004 ale také na prvním). Tato situace zřejmě souvisí s tím, že právě v Praze mladí lidé posouvají/posouvají vstup do manželství do ještě pozdějšího věku než v ostatních krajích a v současné době dochází k realizaci těchto sňatků a tudíž k výraznějšímu zvýšení sňatečnosti (kumulaci odkládaných sňatků) oproti většině dalších krajů. Naopak nejnižší intenzita sňatečnosti svobodných mužů a žen byla v roce 2005 zaznamenána na severozápadě Čech, v kraji Karlovarském a Ústeckém.

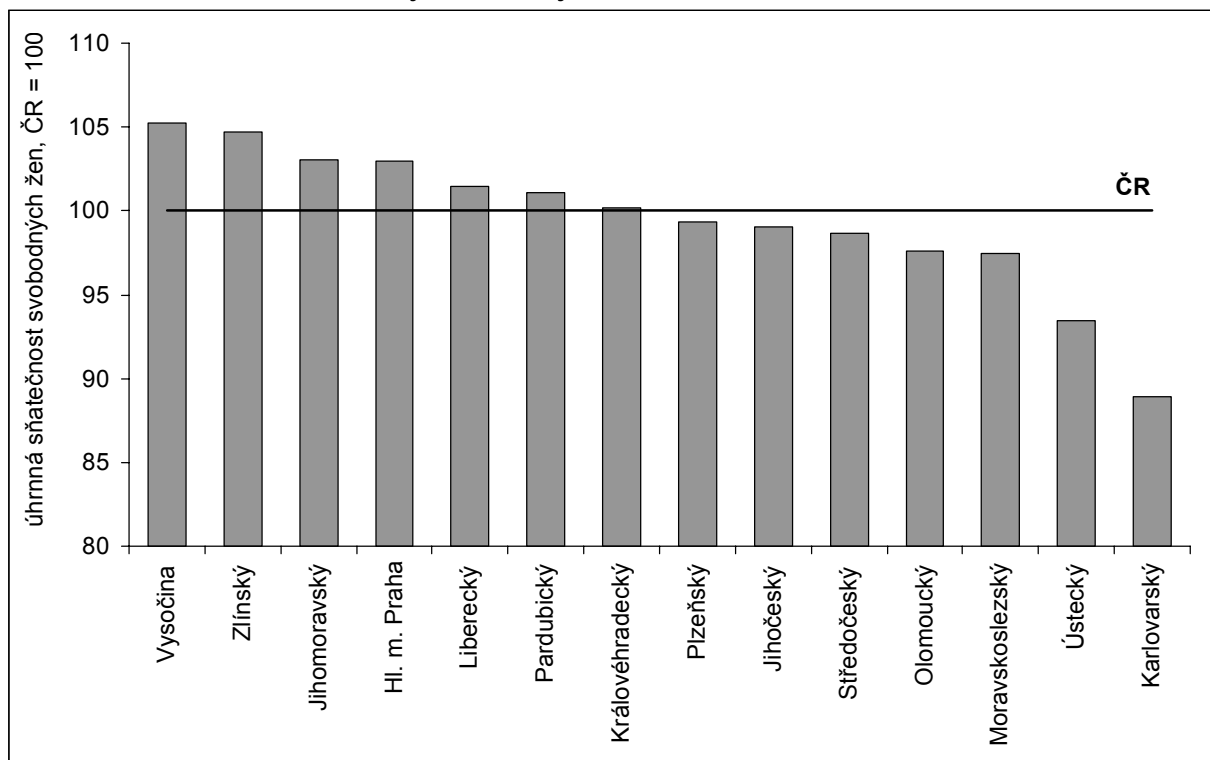
Tab. 3 Sňatečnost svobodných v krajích, 2005

Kraj	Muži				Ženy			
	úhrnná prvosňatečnost		průměrný věk při 1. sňatku		úhrnná prvosňatečnost		průměrný věk při 1. sňatku	
	hodnota 2005 ČR=100 (konkrétní údaj*)	vývoj mezi roky 2004 a 2005	hodnota 2005 ČR=100 (konkrétní údaj)	vývoj mezi roky 2004 a 2005	hodnota 2005 ČR=100 (konkrétní údaj*)	vývoj mezi roky 2004 a 2005	hodnota 2005 ČR=100 (konkrétní údaj)	vývoj mezi roky 2004 a 2005
Hlavní město Praha	107 (0,48)	↓	105 (30,5)	↑	103 (0,51)	↓	106 (27,8)	↑
Středočeský	101 (0,45)	↑	100 (29,1)	↑	99 (0,48)	↑	99 (26,1)	↑
Jihočeský	100 (0,45)	↑	100 (29,1)	↑	99 (0,49)	↑	100 (26,2)	↑
Plzeňský	99 (0,44)	↓	99 (28,9)	↑	99 (0,49)	↑	99 (26,0)	↑
Karlovarský	91 (0,41)	↓	102 (29,6)	↓	89 (0,44)	↓	101 (26,5)	↑
Ústecký	94 (0,42)	↓	100 (29,0)	↑	93 (0,46)	↓	99 (26,2)	↑
Liberecký	97 (0,44)	↓	101 (29,3)	↑	101 (0,50)	↑	100 (26,3)	↑
Královéhradecký	101 (0,45)	↑	98 (28,6)	↑	100 (0,49)	↑	99 (26,0)	↑
Pardubický	100 (0,45)	↑	98 (28,5)	↑	101 (0,50)	↑	98 (25,9)	↑
Vysočina	101 (0,45)	↓	98 (28,6)	↑	105 (0,52)	↑	98 (25,8)	↑
Jihomoravský	105 (0,47)	↑	100 (29,0)	↑	103 (0,51)	↑	100 (26,3)	↑
Olomoucký	95 (0,43)	↑	99 (28,9)	↑	98 (0,48)	↑	100 (26,2)	↑
Zlínský	104 (0,47)	↑	99 (28,9)	↑	105 (0,51)	↑	99 (26,2)	↑
Moravskoslezský	96 (0,43)	↑	98 (28,6)	↑	97 (0,48)	↑	99 (26,0)	↑
Česká republika	100 (0,45)	↑	100 (29,1)	↑	100 (0,49)	↑	100 (26,3)	↑

* podíl osob, kteří uzavřou svůj první sňatek do věku 50 let (lze vyjadřovat v procentech) za předpokladu zachování měř sňatečnosti svobodných podle věku z roku 2005

Srovnání jednotlivých krajů podle hodnoty průměrného věku při prvním sňatku ukazuje zejména na výjimečné postavení hlavního města. Průměrný věk svobodných ženichů a nevěst je zde přibližně o 1,5 roku vyšší, přičemž ve srovnání s kraji, kde mladí lidé vstupují do prvního manželství nejdříve, je vyšší dokonce zhruba o 2 roky (východní Čechy – Pardubický, Královéhradecký kraj a Vysočina a také Moravskoslezský kraj). Až na Karlovarský kraj v případě mužů pokračoval i v roce 2005 trend zvyšování průměrného věku svobodných snoubenců.

Obr. 4 Úhrnná sňatečnost svobodných žen v krajích, ČR = 100, 2005

Obr. 5 Průměrný věk žen při 1. sňatku v krajích, ČR = 100, 2005

